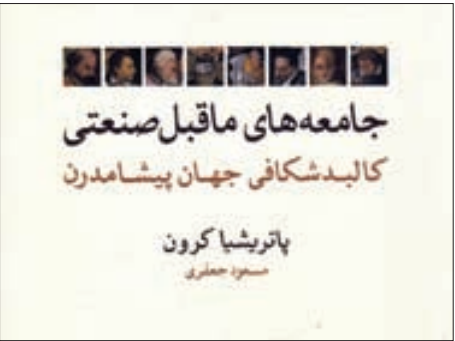

معرفی کتاب

- •

•

چرا جامعه‌های ماقبل صنعتی شبیه هم هستند؟

نویسنده کتاب «جامعه‌های ماقبل صنعتی : کالبدشکافی جهان پیشامدرن» بر آن است که تصویری روشن از جامعه‌های ماقبل صنعتی را در این اثر ترسیم کند تا خواننده با ساز و کارهای حاکم بر این جوامع آشنا شود و دریابد چه ویژگی‌ها و محدودیت‌هایی موجب شده است این جوامع به این حد همگون و شبیه هم باشند. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، کتاب «جامعه‌های ماقبل صنعتی : کالبدشکافی جهان پیشامدرن» نوشته پاتریشیا کرون باترجمه مسعود جعفری توسط نشر ماهی در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است. مخاطبان در دو بخش اصلی با عناوین «الگوها و ساختارهای ماقبل صنعتی» و «فاصله گرفتن از الگوی غالب» با مباحث کتاب حاضر آشنایی می‌شوند. به نوشته مؤلف اثر، این کتاب به‌ویژه بیشتری داشته باشد، زیرا نمونه‌ها و شواهدی که اساس بحث در این کتاب بوده، بی‌هیچ جایبداری یاترجیحی، از مناطق گوناگون جهان ماقبل صنعتی برگرفته شده‌است. معمولاً این نمونه‌ها و شواهد به ندرت در کنار هم مبنای تجزیه و تحلیلی منسجم را شکل داده‌اند. مؤلف افزوده است: بی‌آن که چنین بیندیشم که بخشی از جهان کهن در این تحلیل جایی ویژه دارد یا مهم‌تر است، برای فهم آوردن نمونه‌ها و شواهد مناسب به مناطق و دوره‌های مختلف توجه کرده‌ام: کشورهای کره، ویتنام، اندونزی، برمه، تایلند، ژاپن، چین، هند، جهان اسلام، اروپا، یونان، روم و آمریکای پیش از کلمب. به این پرسش نیز توجه داشته‌ام که چرا مدرنیته در اروپا پدیدار شد. چنان که در متن کتاب خواهیم دید، اروپای غربی بیش از آن که نمونه برجسته تمدن‌های عصر ماقبل صنعتی باشد و همین برتری را هشت رابه مدرنیته گشوده باشد، به آن دلیل به محل بروز و ظهور مدرنیته تبدیل شد که تمدن‌های عصر قدیم تفاوت داشت و واقع بر خلاف قاعده وروال هر سوم سیر کرد. به نظر می‌آید بسیاری از منتقدان و خوانندگان کتاب به این نکته، چنان که باید، توجه نکرده‌اند. هر کتابی که به جامعه‌های ماقبل صنعتی و گذار آن‌ها به عصر صنعت بپردازد، باید به برآمدن مدرنیته و زمینه‌های آن نیز توجه کند. پرداختن به این تحول به معنای اروپامحوری نیست. مؤلف کتاب حاضر نخواست است برای اروپا هواربکشد یا به این تحول بروز و بویی قهرمانانه بدهد، اما ناچار بوده است زمینه‌های آن را در حد توان بکاود. کتاب جامعه‌های ماقبل صنعتی، توصیفی جذاب و روشنگر از جهان پیشامدرن عرضه می‌کند. مؤلف در بخش نخست کتاب، عناصر سازنده دنیای قدیم از قبیل اقتصاد، سیاست، دین، خانواده و... را در فصل‌هایی جداگانه بررسی می‌کند و در بخش دوم به این موضوع می‌پردازد که چگونه جهان سنتی وارد عصر جدید شد و تمدن صنعتی جای تمدن ماقبل صنعتی را گرفت. مؤلف در نگارش این کتاب از تاریخ، انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی بهره می‌برد و بی‌آنکه به سیر حوادث تاریخی یا توصیف شخصیت‌های بزرگ بپردازد، به زندگی اجتماعی انسان توجه می‌کند. این کتاب پیشینی تاریخی شود و دریابد چگونه‌ها و محدودیت‌هایی موجب شده است این جوامع به این حد همگون و شبیه هم باشند. در این کتاب، هیچ‌یک از نهادهای متعلق به این گونه جوامع، جداگانه بررسی نشده و مؤلف در پی تاریخ‌نگاری هم‌نبوده است. سعی نویسنده بر آن بوده که به مخاطبان بگوید در مواجهه با این جامعه‌ها و گذشته‌های دور، به جای آنکه در جست‌وجوی ساختارها و الگوهایی باشند که معمولاً در حوزه‌های مطالعاتی خودشان با آن‌ها سر و کار دارند، انتظار رویارویی با دجه ساختارها و الگوهایی را داشته باشند. به نوشته مؤلف اثر، در این کتاب به برخی جنبه‌های بنیادین تمدن صنعتی اشاره شده‌است تا پیامدهای ضمنی فقدان آنها در عصر قدیم به خواننده نشان داده شود. از سوی دیگر در هر تعمیمی نوعی ساده‌سازی نهفته است و کتابی که در سد است در باب اقوام و جوامع گوناگون از سومریان تا مانچوها و آخرین سلسله امپراتوران چین سخن بگوید، به ناچار باید دست به ساده‌سازی بزند و مؤلف هم از این کار متأسف نیست. در ویراست دوم کتاب، علاوه بر تصحیح غلط‌های چاپی، تغییرات جزئی نیز در برخی عبارات انجام و مطالب مربوط به تکامل انسان، دوران ماقبل تاریخ و دوران معاصر بازنویسی شد. در ویراست سوم، با هم برخی از غلط‌های چاپی تصحیح شد، برخی تغییرات جزئی انجام گرفت و برخی آمارها و اطلاعات تا حد امکان به روز شد اما هیچ‌یک از بخش‌های اصلی کتاب به طور اساسی تغییر نکرده است. کتاب «جامعه‌های ماقبل صنعتی : کالبدشکافی جهان پیشامدرن» با شمارگان هزار و ۵۰۰ نسخه در ۳۶۰ صفحه و به‌پای ۲۴ هزار تومان توسط نشر ماهی روانه کتابفروشی‌ها شده است.

کریمه اهل بیت (ع)، حضرت فاطمه معصومه (س)، فرزند حضرت امام موسی بن جعفر الکاظم (ع)، در ذی القعدة سال ۱۷۲ هجری قمری، در شهر مدینه به دنیا آمد. دوران کودکی آن بانوی گرامی در شهر مدینه گذشت و از تربیت پدر و برادر بزرگوارش، امام کاظم (ع) و امام رضا (ع) بهره‌مند شد. حضرت معصومه (س) به دلیل پرورش در چنین خانواده‌ای، از کودکی با معارف الهی آشنایی کامل داشت. نقل است که یک بار گروهی از شیعیان به محضر امام کاظم (ع) رسیدند تا پرسش‌های خود را مطرح و پاسخ دریافت کنند، اما مطلع شدند که امام (ع) خارج از مدینه هستند. حضرت فاطمه معصومه (س)، در حالی که ۶ یا ۷ ساله بود، پاسخ پرسش‌ها را نوشت و آنها را روانه کرد. وقتی امام کاظم (ع) به منزل بازگشت و ماجرا را شنید، بسیار خوشحال شد و با مهر بانی فرمود: «فدا ابوها؛ پدرش به فدایش!»

■ بانوی محدث

نام حضرت معصومه (س) در زمره بانوان محدث نیز قرار دارد. روایاتی را که از ایشان نقل شده است، می‌توان در کتاب‌های علمی شیعه و اهل سنت یافت. به عنوان نمونه، «محمد بن محمد جعزی»، عالم شافعی مذهب، در کتاب «أسنى المطالب فی مناقب سیدنا علی بن ابی‌طالب (ع)» (صفحات ۵۰ و ۵۱)، روایت غدیر را؛ سلسله روایانی نقل کرده که یکی از آنها حضرت معصومه (س) است. ایشان این روایت را از عمه خود، فاطمه دختر امام جعفر صادق (ع) شنیده و نقل کرده‌است. افزون بر این، مرحوم «شیخ عبدا... بحرانی»، محدث و محقق معروف شیعه، در کتاب «عوالم العلوم و المعارف و الاحوال من الآیات و الاخبار و الاقوال» (جلد ۲۱، ص ۳۶۴)، حضرت فاطمه معصومه (س) را در سلسله روایان حدیث «الآ من مات علی حبّ آل محمد مات شهیداً» آگاه‌باشید! هر کس بر دوستی و محبت خاندان رسول خدا(ص) بمیرد، شهید است» ذکر می‌کند؛ حدیثی را از حضرت فاطمه زهرا (س)، دختر گرامی رسول خدا(ص)، نقل شده‌است.

■ در پی برادر

مورخان بر آنند که رسیدن خبر سخت‌گیری مأمون بر امام رضا (ع)، باعث شد خواهر بزرگوارش، حضرت معصومه (س)، مانند تعداد دیگری از بزرادران امام

واگذاری امور اجرایی سی‌امین نمایشگاه کتاب تهران به تشکل‌های نشر

ششمین جلسه شورای سیاستگذاری س‌ی‌امین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، با تصویب طرح واگذاری فعالیت‌های اجرایی نمایشگاه کتاب تهران به تشکل‌های نشر همراه بود. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، همایون امیرزاده، سخنگوی شورای سیاستگذاری سی‌امین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با اشاره به برگزاری ششمین جلسه شورای سیاستگذاری نمایشگاه، اظهار کرد: «در این جلسه، گزارش کاملی از سلسله‌جلسه‌های کارگروه تفویض، ارائه شد و کلیات آن به تصویب شورای سیاستگذاری رسید. وی با اشاره به جزئیات واگذاری امور نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به تشکل‌ها و معضوف، گفت: بر اساس طرح پیشنهادی شورای تشکل‌ها، ساختار نمایشگاه حفظ شده که متشکل از رئیس نمایشگاه، قائم‌مقام، معاون اجرایی و مدیران کمیته‌هاست که در این دوره، مدیرعامل مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران به عنوان قائم‌مقام رئیس نمایشگاه کتاب تهران فعالیت خواهد کرد و معاون اجرایی نمایشگاه از سوی تشکل‌های نشر معرفی می‌شود.

امیرزاده ادامه داد: همچنین مدیران کمیته‌های اجرایی و فراهی، پشتیبانی، ناشران داخلی، ناشران بین‌الملل، تبلیغات، فعالیت‌های فرهنگی و اطلاع‌رسانی نیز از سوی تشکل‌های نشر انتخاب خواهند شد. سخنگوی شورای سیاستگذاری نمایشگاه کتاب تهران درباره فعالیت‌هایی که همچون دوره‌های گذشته توسط معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام خواهد شد، گفت: وظیفه سیاستگذاری و تعیین اهداف، تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، امور مربوط به نظارت و ارزیابی، روابط عمومی و امور رسانه‌ای، جراست و انتظامات،

جناب آقای محمد میرزایی

انتصاب جناب‌عالی را به عنوان نذر کار نمونه گندم تبریک عرض نموده و امیدواریم همچنان شاهد موفقیت‌های روزافزون شما

کرسی‌های نظریه پردازی باید به تدریج جایفتند

گزارش تاریخی هجرت حضرت معصومه (س) از مدینه تا قم

وادی به وادی، در پی برادر

هشتم (ع)، از مدینه به سوی مرو هجرت کند. درباره وقایعی که طی این مهاجرت‌ها روی داده است، اطلاعات کاملی در دست نیست و آنچه درباره سفر حضرت معصومه (س) نیز در منابع تاریخی وجود دارد، به طور عمده در باره نحوه ورود ایشان به قم و رحلت آن حضرت در این شهر است. این موضوع در کتاب از شنند و قدیمی «تاریخ قم»، اثر «حسن بن محمد قمی اشعری» از نوادگان «سائب بن مالک اشعری کوفی» (از یاران مختار ثقفی)، مورداشاره قرار گرفته است. «حسن بن محمد قمی» در کتاب خود، که آن را در حدود سال ۳۷۸ ه.ق. به رشته تحریر درآورده است، می‌نویسد: «دیگر از سادات حسینیّه، از فرزندان موسی بن جعفر علیهما السلام که به قم آمدند، فاطمه بود، دختر موسی بن جعفر علیهما السلام. چنین گویند بعضی از مشایخ قم که چون امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام را از مدینه خارج کردند تا به مرو رود، از برای عقد بیعت به ولایت عهد، برای او فی سته مائین [در سال ۲۰۰]. خواهر او، فاطمه بنت موسی بن جعفر علیهما السلام، در سنه احدی و مائین [سال ۲۰۱]، به طلب او بیرون آمد؛ چون به ساه رسید، بیمار شد؛ پسید که میان من و شهر قم، چقدر مسافت است؟ او را گفتند که ده فرسخ است. خادم خود را بفرمود تا او را برادر دارم به قم برد. خادم او را به قم آورد و

کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و مناظره باید به تدریج جایفتند و برای اینکه در بین نخبگان، دانشجویان و استادان نهادهی شود، به‌ زمان نیاز است. به گزارش خبرگزاری مهر، مخبر دزفولی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: برای این مسئله باید در ساز و کارها و قواعد به توافق برسیم و این مسئله به ذهنیت نخبگان تبدیل شود.

یادمان

- •

•

چرا صادرات ((امیر کبیر)) به شهادت انجامید؟

میرزاتقی‌خان امیرکبیر، از بزرگ‌ترین رجال سیاسی ایران است که در سال ۱۲۲۳ ه‍.ق در خانواده‌ای از طبقه پایین متولد شد. پدرش آشپز قائم مقام بود و این مسئله باعث نزدیکی میرزا تقی‌خان با فرزندان خانواده قائم مقام و معاشرت با آنها شد. چنین بود که میرزاتقی‌خان از کودکی با امور مملکتی و سیاست کشور آشنا شد.

■ آموختن صدور احکام دیوانی از قائم مقام

دوران کودکی و جوانی امیرکبیر، زیر نظر و تحت تربیت قائم مقام سپهری شد و شیوه منشی‌گری و نامه‌نگاری و صدور احکام دیوانی را از او آموخت و به تدریج کار او در محدوده شغل دبیری قرار گرفت و پس از مدتی منشی رسمی قائم مقام شد. مسئولیت بعدی او، وزیر نظام بود که در معاونت میرزا محمد آقا زنگنه امیر نظام قرار گرفت. به گزارش پایگاه مرکز اسناد انقلاب اسلامی، استعداد، حسن سلوک و آشنایی کامل امیر کبیر به آداب معاشرت باعث ترقی اش در نظام دیوانی کشور شد تا آنکه پس از مرگ محمد شاه قاجار، او با تدبیر و تمهید خاصی، در امر فراهم کردن مقدمات سلطنت ناصرالدین شاه، ولیعهد محمدشاه، موفق شد. ناصرالدین شاه پس از ورود به تهران و نشستن بر تخت سلطنت، میرزاتقی‌خان را به مقام صدارت عظمی منصوب کرد. در این دوران سازمان کشور به علت بی‌کفایتی دولتمردان، به‌ویژه میرزا آقا‌قاسی از هم گسیخته بود.

■ اصلاحات گام‌به‌گام امیر

امیر در مرحله اول شروع به تصفیه دستگاه دولتی کرد و برای تصدی مشاغل، شایسته‌ترین افراد را انتخاب کرد. سپس به اصلاح امور مالی کشور پرداخت. پس از آن، امیر کبیر، اصلاح قشون را در برنامه خود قرار داد. از دیگر اقدامات مهم او، تأسیس دارالفنون، اولین مدرسه جدید ایران و انتشار روزنامه «وقایع اتفاقیه» است. امیر در امور سیاسی و روابط خارجی نیز کفایت و تدبیر را جایگزین خیانت و بی‌تدبیری کرد.

■ همدستی درباریان و بیگانگان

اصلاحات امیر کبیر، طبعاً مخالف منافع درباریان و اربابان خارجی بود. سرانجام با اغوای شاه توسط درباریان و اطرافیان مهم او، تأسیس دارالفنون، امیر کبیر از صدارت، عزل و به حکومت کاشان منصوب و در حقیقت به کاشان تبعید شد. آن‌گاه تمام عناصر داخلی و خارجی که در زمان صدارت او به کمین‌نشسته بودند، دست به دست هم دادند و حکم قتل او را از شاه‌ی کفایت گرفتند و حاج‌علی‌خان حاج‌الدوله، با اینکه امیر کبیر مهربانی‌های بسیار به او کرده بود، با امور اجرای فرمان‌ش در روز ۲۰ دی‌ماه ۱۲۳۰ هجری شمسی ماوریت خود را در حمام فین به انجام رساند. با قتل امیر کبیر، کشور از یکی از مخلص‌ترین، فزادکارترین و لایق‌ترین مدیران خود در طول تاریخ، محروم شد.

می‌شود که انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، پیش از این، آثار متعددی چون «از کاخ‌های شاه تا زندان‌های سبیری»، «مجموعه مقالات نخستین همایش تاریخ شفاهی ایران»، «تاریخ شفاهی نمایش در ایران» و سرو بلندو «خاطرات پوری سلطانی، مادر کتابداری نوین ایران» را در زمینه تاریخ شفاهی منتشر کرده‌و کتاب «شمع خرد» نیز از جدیدترین منابعی است که این انتشارات به محققان و علاقه‌مندان حوزه تاریخ شفاهی ارائه کرده‌است. کتاب «شمع خرد» در ۱۶۰ صفحه، با شمارگان ۵۰۰ نسخه و قیمت ۱۲ هزار تومان، عرضه‌شده است.

کتاب خاطرات کامران فانی، کتابدار و کتاب‌شناس برجسته کشور، از مجموعه جدیدترین آثار انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، با عنوان «شمع خرد» منتشر شد. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، کتاب «شمع خرد» گفت‌وگوی بلندی است با کامران فانی، کتابدار و کتاب‌شناس برجسته که توسط پیامانه صالحی، انجام‌شده است. این اثر در هشت فصل با عناوین «خانواده نوجوانی»، «آغاز تحصیلات دانشگاهی و دانشکده ادبیات دانشگاه تهران»، «گروه کتابداری دانشگاه تهران» و دوره دکتری (ناتمام)، «مرکز خدمات کتابداری»، «کتابخانه ملی ایران»، «دایرةالمعارف‌نگاری و فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی»، «ترجمه ادبی، مقالات و فن ترجمه» و «رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی و انجمن کتابداران ایران» به بررسی کارنامه حرفه‌ای کامران فانی پرداخته است. کتاب «شمع خرد» به دلیل شرح اطلاعات جامعی از فعالیت‌های مرکز خدمات کتابداری، مانند آماده‌سازی «سرنو‌ان‌های موضوعی»، گسترش دپندنی دیوبی و کنگرو و نیز دایرةالمعارف‌نگاری در دوران معاصر و همچنین مرور زندگی و فعالیت‌های پژوهشی کامران فانی، اثری حائز اهمیت است. یادآور

